

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Posudek vedoucího práce
na bakalářskou práci Tomáše Kaliniče (Tomash Kalynych)
The melodic characteristics of Ukrainian Czech
(Melodické charakteristiky ukrajinské češtiny)

Práce Tomáše Kaliniče se věnuje problematice některých specifických akustických ukazatelů základní hlasivkové frekvence v mluvě Ukrajinců, kteří pobývali nebo pobývají v Čechách a užívají češtinu jako svůj další jazyk. Je tedy příspěvkem ke zkoumání cizineckého přízvuku v oblasti prozodie a pohybuje se v teritoriu, které začalo být důkladně studováno až relativně nedávno. Nejen pro chápání procesů při osvojování dalšího jazyka, ale i pro obecnější popis konkrétního cizineckého přízvuku se tak nesporně jedná o téma užitečné. Práce je psána v jazyce anglickém, obsahuje 6 kapitol, přílohy a všechny obvyklé náležitosti.

Jak napovídá její obsah, práce je přehledná a logicky vystavěná. Tomáš Kalinič nejprve stručně, ale jasně představuje svůj záměr a vysvětluje jeho společenský přínos. Teoretický úvod k práci je přiměřeného rozsahu, základní pojmy jsou vybrány správně, tj. s ohledem na řešenou problematiku. Oddíl 2.1. se zabývá funkcemi intonace a zákonitostmi její produkce a percepce. Odborná literatura související s tématem je prezentována s porozuměním a se vhodným zdůrazněním souvislostí. Obdobně i v oddíle 2.2., který se týká cizineckého přízvuku, vybral autor aktuální studie posledních let a našel v nich užitečné informace k zarámování svého výzkumu do sociálního kontextu. Oddíl 2.3. podává přehled několika nedávných experimentů týkajících se produkce, ale zejména percepce nerodilé prozodie. Tento přehled je dobře sestavený a jasně formulovaný. Druhá kapitola je zakončena specifikací cílů předkládané studie na pozadí prostudované literatury a nástinem výzkumných otázek a postupů.

Metodologie výzkumu je detailněji popsána v kapitole třetí. Vysvětluje způsob získání zdrojových nahrávek řeči, jejich zpracování před extrakcí hodnot F0 pro analýzy a nástinem principu použitých ukazatelů. Tento popis je proveden přehledně a kde je potřeba i s ilustracemi (viz obr. 3.1. na s. 20). Z hlediska dnešního požadavku replikovatelnosti výzkumu je 3. kap. pojata adekvátně.

Samotné výsledky ve čtvrté kapitole jsou prezentovány názorně, v logickém pořadí. Grafy jsou opatřeny odpovídajícími legendami a autor ověřuje nalezené rozdíly pomocí statistických testů významnosti. Chvályhodné je, že u nalezených hodnot uvádí i intervaly důvěryhodnosti. Oceňuji také, že nejsou zbytečně prezentovány grafy situací, které se ukázaly jako analogické (viz např. průměr a medián), ale odpovídající hodnoty lze přesto nalézt v tabulce (tab. 4.1. s. 25). Z toho usuzuji, že autor dbal na sdělnost svého textu, a tedy jeho užitečnost pro čtenáře.

S ohledem na výsledky považuji za nutné vyzdvihnout ještě dvě skutečnosti. Za prvé je třeba ocenit snahu analyzovat i jednotlivé položky v rámci textu kromě popisu pomocí globálních charakteristik. Tento přístup je pracný a dokumentuje autorovu obecně lingvistickou erudici. Za druhé považuji za užitečné, že autor vztáhl nalezené hodnoty k sociálním charakteristikám mluvčích.

Závěrečná diskuse v kapitole páté shrnuje a komentuje vybraná zjištění. Autor také navrhuje další možnosti navazujícího výzkumu, případně metodologická vylepšení svých postupů.

Z formálního hlediska je práce psána odborným stylem, úroveň angličtiny jakožto jazyka práce je velmi dobrá, občasné chyby jsou pouze drobného rázu (předložková spojení, užití členů, psaní čárky ve větě). Na velmi dobré úrovni je také grafická úprava práce. Mezi drobné nesrovnalosti patří interpretace položky *ST/s* v úvodním seznamu zkratk jako „*semitones per millisecond*“ a to, že tab. 4.4. (s. 43) obsahuje dvakrát řádek „*completely agree*“.

Pro účely obhajoby práce navrhuji následující momenty. Na s. 25 se v prezentaci dílčích výsledků objevuje propozice: „*Ukrainian female speakers were found to produce both greater minimal ($t(20) = 0.91; p > 0.05$) and greater maximal $F0$ values ($t(20) = 0.15; p > 0.05$) than Czech female speakers.*“ Je dobré ji vztáhnout ke grafu 4.3. a zauvažovat o její nejednoznačnosti. Jak by pomohlo nahrazení slova „*greater*“ slovem „*higher*“? Je i jiná možnost pro posílení jednoznačnosti?

Příbuznou otázkou, i když menší závažnosti je, zda by na s. 28 ve spojení „*the Czech speakers produced a higher pitch range*“ bylo možno nalézt vhodnější adjektivum naopak za slovo „*higher*“.

Závěrem shrnuji, že bakalářská práce Tomáše Kaliniče patří mezi ty zdařilé. Konstatuji, že svým obsahem i rozsahem vyhověla požadavkům kladeným na kvalifikační práce dané úrovně, a vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 8.6.2018

.....
doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.